

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

**Střední odborná škola a Střední odborné učiliště,
Vrchlabí, Krkonošská 265**

Adresa: Krkonošská 265, 543 11 Vrchlabí

Identifikátor školy: 600 012 930

**Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana**

Školský úřad Trutnov, Horská 5, 541 75 Trutnov

Termín konání komplexní inspekce: 2. - 9. října 2000

Čj.	091 809/00-3013
Signatura	ki5zu201

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Střední odborná škola a střední odborné učiliště, Vrchlabí, Krkonošská 265 je škola s dlouholetou tradicí ve výuce tříletých učebních oborů technického zaměření. Po roce 1990 zanikla výuka oborů elektrotechnických a nabídka vyučovaných oborů byla rozšířena o obory služeb ve stravování a obchodu a o studijní obor strojírenství. V rozhodnutí o zařazení do sítě škol má škola povolenu výuku některých dalších oborů strojírenských, stavebních a služeb, které v současné době nevyučuje.

Přehled o počtu žáků v jednotlivých ročnících a oborech v době inspekce je uveden v následující tabulce.

Kód a název oboru	Počet žáků	Ročník			
		1.	2.	3.	4.
23-41-M/001 strojírenství	58	-	17	24	17
23-51-H/001 zámečnick	12	12	-	-	-
23-51-H/003 strojní mechanik - stroje a zařízení	23	-	13	10	-
23-55-H/002 klempíř - strojírenská výroba	31	11	7	13	-
65-52-H/001 kuchař	73	23	20	30	-
66-51-H/004 prodavač - smíšené zboží	26	8	8	10	-
Celkem	223	54	65	87	17

Škola spravuje celkem šest budov. Téměř veškerá teoretická výuka se koná v hlavní školní budově, pouze dílny pro předmět praxe, měřicí laboratoř a odborná učebna pro kuchaře jsou umístěny v nedalekých odloučených pracovištích. Zbývající prostory jsou pronajímány podnikatelským subjektům. Vlastní školní jídelnu ani domov mládeže škola nemá. Žáci i zaměstnanci se mohou stravovat v nedaleké jídelně. Vlastní tělocvičnu škola nemá, tělesná výchova probíhá podle počasí v přírodě nebo v pronajímané tělocvičně, která je od školy značně vzdálená. Odborný výcvik strojních oborů se koná ve dvou samostatných střediscích praktického vyučování, u oborů služeb ve smluvních pracovištích.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk a literatura

Hospitace se uskutečnily u dvou vyučujících, kteří tento předmět ve škole vyučují. Kontrolou tematických plánů, učebních osnov a zápisů v třídních knihách nebyly zjištěny nedostatky. Složky komunikační výchovy, jazyka, literární výchovy a slohového výcviku jsou rovnoměrně zakomponovány do tematických plánů a pravidelně střídány. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Vyučující jsou odborně a pedagogicky způsobilí. Žáci pracují s odpovídajícími učebnicemi. Vyučující mají dostatek odborné literatury v učitelské knihovně, k dispozici mají audiokazety a při výuce využívají kopírované materiály. Didaktická technika nebyla ve sledovaných hodinách použita. Žákovská a učitelská knihovna se nachází v kabinetě vyučující českého jazyka a literatury.

Hospitované hodiny měly klasickou strukturu smíšeného typu s počátečním opakováním učiva frontálním nebo individuálním zkoušením. Jazykové a literární hodiny včetně jedné hodiny slohové byly vedeny tradičními metodami, z nichž převažovala metoda výkladová doprovázená kladením otázek. Plán hodin (cíl, výběr a rozmanitost učebních činností) byl vyučujícími promyšlen z hlediska obsahu učiva, učebních pomůcek i časového rozvržení. Hodiny jedné z vyučujících byly vedeny s důslednými požadavky na soustředěnost žáků, vyučovací strategie byla efektivní (individuální i společné prověřování předchozího učiva, výklad, zapojení žáků, zpětná vazba, závěrečné shrnutí učiva). I přesto, že hodiny druhé vyučující byly promyšleny z obsahového hlediska, celková efektivita hodin nebyla vysoká – převažoval výklad se zápisem do sešitů, učební činnosti i úkoly zadávané žákům byly většinou jednotvárné, v literárních hodinách chyběla práce žáků s konkrétním literárním textem, dalším nedostatkem byla neúčinná či úplně chybějící zpětná vazba včetně závěrečného shrnutí učiva. Jazykové hodiny byly zahajovány opakovacím diktátem, aplikace základních pravopisných pravidel a následně jednoduchá indukce některých jazykových jevů na konkrétních příkladech činila žákům středního odborného učiliště obtíž. Vyučovací čas byl využíván většinou efektivně, pouze v několika málo hodinách se nepodařilo dodržet časovou strukturu hodiny a učivo nebylo v dostatečné míře fixováno.

Namátkově byly kontrolovány maturitní práce za školní rok 1998/1999, slohové práce žáků za školní rok 1999/2000, dále sešity, pravopisná cvičení a opakovací literární test napsaný žáky v letošním školním roce.

Hodiny byly svým zaměřením většinou hodinami seznamování s novým učivem, referáty nebo mluvní cvičení nebyly do hodin zařazeny. Vyučující prověřovaly učivo ústním zkoušením případně společným opakováním, hodnocení jednotlivých výkonů žáků bylo objektivní. Kladením otázek se obě vyučující snažily žáky aktivizovat a zároveň je povzbuzovaly, aby se vlastními silami pokusili svou aktivitu v hodinách zvýšit. V hodinách jedné z vyučujících bylo formativní hodnocení zařazováno za každým dílčím úkolem a uvážlivým užíváním konstruktivní kritiky byla zvyšována motivace žáků. V hodinách vedených druhou vyučující nebyly motivační faktory v některých vzniklých vyučovacích situacích adekvátně využity. Účelná zpětná vazba byla součástí pouze některých vyučovacích jednotek. Nedostatkem jedné z literárních hodin bylo užití několika odborných termínů bez patřičného vysvětlení.

Žáci středního odborného učiliště projevovali v hodinách slabé znalosti i dovednosti, samostatné kultivované vyjadřování činí potíže i žákům střední odborné školy, odpovídají stroze, nesouvisle. Písemné projevy především žáků výukově slabších jsou málo úhledné, s mnohými chybami.

Učitelky měly kultivovaný srozumitelný projev, mezi nimi a žáky panoval dobrý vztah.

Celková úroveň výuky českého jazyka a literatury je průměrná.

Cizí jazyky

Hodnocení kvality výuky vychází z hospitací v hodinách jazyka německého a anglického ve středním odborném učilišti. Vyučovací jednotky byly vybrány tak, aby pokryly různé ročníky a obory.

Výuka respektuje učební plány cizích jazyků, a to jednohodinovou, nebo dvouhodinovou dotací výuky cizího jazyka týdně v závislosti na druhu učebních oborů. Žáci mají možnost volby mezi jazykem anglickým a německým. Jazyková výuka není rozšířena o nabídku nepovinného předmětu konverzace v cizím jazyce. Jednotliví vyučující si připravují pro výuku tematické plány, které respektují sled a návaznost jednotlivých učebních celků vzhledem k druhu používané učebnice. Vyučující byli velmi dobře připraveni na výuku.

Výuka anglického jazyka je zajištěna jednou vyučující bez pedagogické způsobilosti a jednou vyučující odborně a pedagogicky způsobilou. Výuka německého jazyka je zajištěna dvěma vyučujícími s kvalifikačními předpoklady pro 1. cyklus škol. Z výše uvedených důvodů nespĺňuje jedna vyučující anglického jazyka a dva vyučující německého jazyka podmínky odborné nebo pedagogické způsobilosti a tím dochází v těchto případech k porušení obecně platných právních předpisů.

Pro výuku cizích jazyků je k dispozici moderně zařízená učebna s přenosným ovládacím pultem a sluchátkovým systémem a další kmenové učebny, které jsou vybaveny videorekordéry a televizí. Při inspekčním výkonu nebyly tyto moderní vyučovací prostředky využívány, přestože by zejména při nácviiku správné výslovnosti usnadňovaly práci vyučujícího i žáků. Všechny učebny, dle subjektivního zjištění, byly dostatečně prostorné, světlé. Žáci měli dostatek pracovního místa. V učebnách visely mapy příslušných jazykových oblastí. Žáci oboru kuchař a prodavač učící se německému jazyku používají pro výuku specifické učebnice pro daný obor. V některých třídách není dosud používána žádná učebnice. Pro anglický jazyk slouží při výuce ucelená řada učebnic, která pomáhá zajišťovat návaznost učiva a odstraňuje tak případnou duplicitu tematických celků. Žáci mají rovněž k dispozici slovníky. Chybějí výukové videoprogramy, škola vlastní pouze dva.

Průběh výuky je organizován v příslušném jazyce. Vhodně volená gramaticko-překladová metoda dovoľovala žákům orientovat se v mluvnických strukturách daného jazyka. Mezi pozitivní rysy výuky patřila pozornost, kterou vyučující věnovaly i výjimkám z pravopisného úzu. Při aplikaci procvičovaného učiva na jednotlivých cvičeních vyžadovaly správné koncovky. Při této příležitosti pracovaly s chybou a tuto učily žáky odstraňovat. Kladem výuky byla rovněž práce s poslechovými cvičeními a s následným prověřením porozumění a rovněž interpretace řeči rodilého mluvčího. Tato auditivní metoda byla důsledně užívána zejména při výuce jazyka anglického, která byla organizována kromě gramaticko-překladové metody i metodou komunikativní. Žáci dostávali příležitost k samostatnému ústnímu projevu. Naopak v německém jazyce byli žáci méně úspěšní, neboť frazeologie běžného společenského styku byla nacvičována pomocí otázek vyučující. Při nácviiku správné výslovnosti nebyly rovněž využity možnosti moderní didaktické techniky jazykové učebny. Domácí úkoly v německém jazyce nebyly individuálně kontrolovány, oprava probíhala pouze frontálním způsobem. V jedné navštívené vyučovací jednotce jazyka německého měl k dispozici vlastní učebnici pouze jeden žák. Vyučující se snažily rozšířit výuku o další informace prostřednictvím nakopírovaného materiálu. Žáci byli při výuce pasivní, málo motivováni vstupní, průběžnou motivací, či praktickou stránkou využití znalostí jazyka v budoucím zaměstnání. Výuka probíhala v klidném, přátelském prostředí. Komunikativní schopnosti žáků byly spíše receptivní, samostatný ústní projev byl zdařilejší v hodinách anglického jazyka.

Celkově je úroveň výuky cizích jazyků velmi dobrá.

Společenskovední předměty

V rámci společenskovedních předmětů byl sledován průběh vzdělávání v hodinách společenské výchovy a občanské nauky. Výuka obou předmětů odpovídá v časové dotaci učebním plánům, předložené tematické plány respektují učivo dané učebními osnovami. Výuka předmětu

občanské nauky je zajištěna odborně a pedagogicky způsobilou vyučující, předmět společenská výchova (pouze 1 vyučovací hodina v prvním ročníku učebního oboru 65-52-H/001 kuchař) učí vyučující s aprobací český jazyk a dějepis pro střední školy). Příprava na hodiny byla provedena pečlivě, stanovené výukové cíle sledovaných hodin odpovídaly aktuálnímu složení tříd.

Starší materiálně technické zázemí pro výuku předmětů se postupně doplňuje novými materiály dle finančních možností. Učitelka občanské výchovy používá moderní učebnice, kterými jsou vybaveni i žáci, řadu materiálů si opatřuje svépomocí, využívá školních doplňkových publikací a další texty, které rozmnožuje kopírováním i pro žáky. Pro výuku předmětu společenská výchova je nutné materiály získávat z různých publikací, vyučující připravuje texty kopírováním, žáci učebnice nemají. Didaktická technika nebyla v hodinách využita.

V začátku hodin, které byly většinou hodinami tradičními s frontálním výkladem, bylo učivo dáno do souvislostí s minulými poznatky a vyučující formou ústního zkoušení nebo společným opakováním předchozí učivo připomínaly. Nejčastěji užívanou vyučovací metodou byl výklad, kterým poskytovaly učitelky žákům většinou logicky uspořádané vysvětlení, v některých hodinách především společenské výchovy byl výklad užit nadměrně. Metody aktivního učení (hry, soutěže, zábavné testy apod.), kterými by vyučující žáky intenzivněji zapojila do výuky a přiměla k soustředění, byly sice zařazeny, ale s nepříliš vysokým motivačním účinkem. Hodinám dále chyběly pestrost a proměnlivost učebních činností, průběžné opakování i závěrečné shrnutí. Naopak kladně lze hodnotit dobře vedené krátké spontánní diskuse, při nichž měli žáci možnost vyjádřit své myšlenky a názor. Hodiny občanské nauky měly jasně stanovený cíl, nové učivo bylo vysvětleno či prodiskutováno a následně společně se žáky zopakovány základní faktografické poznatky. Opakovacími otázkami poukazovala vyučující na hlavní body, které by si žáci měli vybavit, pokud se vyjádřili při odpovědích nepřesně, zopakovala jejich myšlenku srozumitelněji. Zároveň průběžně žáky informovala o tom, zda jejich výkony odpovídají jejím požadavkům. Hodiny byly ukončeny zopakováním učiva, hodnocením práce jednotlivců, zadáním přípravy na další hodinu.

Motivační prvky a aktualizace učiva byly užity jen v některých sledovaných hodinách. Kladem těchto hodin byla pozitivní kritika žáků, jejich práce byla oceňována. Při ústním zkoušení byli žáci objektivně hodnoceni. Z učebních činností žáků převažovaly zejména poslech a zápis do sešitů, tvořivé úkoly byly zadávány zřídka. Obě vyučující projevovaly zájem o názory žáků. Pro klasifikaci získávají učitelky podklady ústním zkoušením, formou krátkých prověrek i zadáváním domácích úkolů.

Komunikace a vzájemná spolupráce vyučující občanské nauky a žáků byla vedena v přátelské pracovní atmosféře, vyučující vyžadovala pozornost a soustředěnost žáků, jejich aktivní spolupráci. Pravidla chování byla jasně formulována a důsledně prosazována. Jedna hodina společenské výchovy byla narušena projevy neukázněnosti některých žáků, které učitelka nedokázala okamžitě a vhodně usměrnit. Většina žáků projevovala v hodinách nepříliš velkou snahu i přesto, že se obě vyučující snažily v průběhu hodin žáky upoutat a podněcovat je k aktivnímu přístupu k učení. Verbální i neverbální projev vyučujících byl na patřičné úrovni.

Celkově je hodnocena úroveň výuky občanské nauky a společenské výchovy jako velmi dobrá.

Matematika

Hodnocení výuky matematika vychází z hospitační činnosti uskutečněné u obou vyučujících

a ve většině tříd všech oborů, které byly v době inspekce ve škole. Učební plány školy respektují u všech učebních i studijního oboru platné učební plány vydané MŠMT ČR. Ve většině učebních oborů využívají v některých ročnících možnosti posílení hodinové dotace předmětu, konkrétně o jednu hodinu týdně. Ve třetím a čtvrtém ročníku studijního oboru je výuka posílena zařazením volitelného předmětu cvičení z matematiky, a to ve dvouhodinové týdenní dotaci. Ve třetím ročníku navštěvují tento předmět všichni žáci, proto je výuka realizována ve dvou skupinách a umožňuje operativně reagovat na neznalosti žáků zjištěné při výuce v povinném předmětu.

Tematické plány učitelů korespondují s učebními osnovami, někdy jsou v nich však u učebních oborů některé tematické celky rozšiřovány (sinová a kosinová věta a řešení obecného trojúhelníka, kvadratické rovnice, komolá tělesa). To žáky, posuzováno z hlediska jejich schopností, zbytečně přetěžuje a znemožňuje tak větší procvičení a fixaci základního učiva. Tematické plány mají formální charakter, neboť nejsou podrobněji rozpracovány z hlediska obsahu a kopírují pouze hesla učebních osnov. V některých chybí alespoň orientační časová struktura v souvislosti s průběhem školního roku. Tematické plány pro volitelný předmět matematická cvičení jsou pouhým výčtem tematických celků probraných v nižších ročnících. V plánech chybí zařazení specifického učiva v souvislosti s odborností žáků. V jednom případě byl tematický plán operativně změněn v rámci koordinace výuky s odbornými předměty. Výukové cíle vyučovacích jednotek byly jasně stanoveny, přizpůsobovány schopnostem žáků, příprava obou vyučujících na hodiny byla promyšlená. Menší důraz byl v některých hodinách kladen na praktickou aplikaci teoretického učiva.

Obě vyučující mají odbornou i pedagogickou způsobilost pro výuku matematiky ve střední škole. Jedna z nich je začínající učitelkou a chybějící pedagogická praxe ovlivňovala i přes pečlivou přípravu a zodpovědný přístup k výuce průběh některých hodin. V hodinách druhé učitelky se pozitivně odrážely její dlouholeté zkušenosti s výukou na daném typu školy. Ve škole jsou k dispozici běžné pomůcky využívané při výuce matematiky. Zpětný projektor je dle slov vyučujících využíván v omezené míře. Žáci pracují se staršími, ale odpovídajícími učebnicemi a s kalkulačkami. Ve čtvrtém ročníku studijního oboru se při výuce integrálního počtu využívají pracovní materiály. Inspekce zjistila, že hodiny matematiky jsou zařazovány i do odpoledního vyučování, což je z hlediska nutné vyšší koncentrace žáků nevhodné. Poslední hodiny vyučovacího dne byly narušovány dřívějšími odchody žáků. Také průchody jiných vyučujících do kabinetu přes třídu v průběhu hodin byly rušivým prvkem.

Výuka měla frontální charakter, několikrát se však učitelky věnovaly žákům individuálně. Vždy byl uveden cíl hodiny, někdy i její podrobnější obsah. Při výuce ve třídách učebních oborů byly zohledňovány schopnosti žáků, učivo bylo předkládáno srozumitelně a s přiměřenou obtížností. Zpětná vazba výrazně ovlivňovala průběh hodin, často docházelo k opakování již probraného učiva a zdůrazňování nejčastějších chyb. Otázky byly formulovány ve smyslu snadnějšího pochopení učiva. Alternativní řešení byla učitelkami akceptována, zdůrazňována, nikoliv však vzájemně konfrontována z hlediska obtížnosti. Zdlouhavé diktování příkladů snižovalo někdy efektivitu výuky. Často byly využívány učebnice a pracovní materiály. Na tabuli se objevily několikrát nepřesné zápisy, rychlejší žáci nebyly vždy plně vytíženi. Ve třídách studijního oboru se vyskytovaly u některých žáků zjevné výrazné neznalosti již probraného učiva. Mnozí žáci neměli potřebné rýsovací pomůcky, také při práci na tabuli nebyly rýsovací potřeby využívány. V závěru hodin nedošlo většinou ke shrnutí učiva, zdůraznění základních poznatků, zhodnocení práce žáků včetně splnění výukového cíle.

Motivačními prvky ve výuce byly pochvala, ojediněle i motivační známky za práci v hodině nebo dobře vypracovaný domácí úkol. Hodnocení žáků v úvodních testech bylo často vyjadřováno procentem úspěšnosti. Oprava písemných prací v jedné hodině probíhala, aniž je

měli žáci k dispozici, a mohli tak okamžitě konfrontovat svoje chyby se správným řešením na tabuli. Pouze ojediněle se objevily motivační výzvy, které by podporovaly např. vrozenou soutěživost žáků a zvýšily tak jejich aktivitu. Počet známek v loňském školním roce byl dostatečný, ne všichni žáci byli zkoušeni ústní formou. Předložené čtvrtletní písemné práce byly pečlivě opraveny, často je využíván bodový systém hodnocení.

Někteří žáci průběh hodin narušovali hlasitým bavením, vykřikováním a tato situace nebyla vždy důsledně řešena. Vzájemné vztahy mezi učiteli a žáky však byly v průběhu inspekce korektní. Komunikativní schopnosti žáků, zvláště ve třídách učebních oborů, byly na velmi nízké úrovni. Neustálé snahy učitelek o vzájemnou komunikaci v průběhu hodin byly akceptovány se střídavým úspěchem. Od žáků nebyl důsledně vyžadován slovní popis matematických postupů a operací prováděných u tabule, také žakovské odpovědi na otázky vyučujících byly často jednoslovné.

Úroveň výuky matematiky je hodnocena jako průměrná.

Předměty výpočetní techniky

Výuka předmětů výpočetní techniky je zařazena v učebních plánech všech vyučovaných oborů. Časová dotace výuky ve školou upravených učebních plánech odpovídá schváleným učebním dokumentům nebo je upravena v rámci povoleného rozmezí. Obsah i naplánování učiva do jednotlivých ročníků v tematických plánech učitelů odpovídá v případě nových pedagogických dokumentů osnovám, u starších dosud platných učebních dokumentů je obsah učiva předmětu inovován v souladu se současným vývojem v této oblasti.

Vzhledem k tomu, že v době inspekce nebyla ve škole k dispozici vybavená učebna výpočetní techniky, jsou bezprostřední přípravy učitelů na hodiny orientovány pouze na teoretické poznatky. Plánované cíle výuky proto nemohly být plněny v oblasti dosažení praktických dovedností v práci s počítači. Ve studijním oboru strojírenství, ve kterém je ve 3. ročníku plánována výuka kreslení s podporou počítače, byla od začátku školního roku místo předmětu práce s počítačem vyučována matematická cvičení s tím, že po vybavení učebny počítači budou hodiny nahrazeny.

Téměř všechny hodiny předmětů výpočetní techniky vyučuje jeden učitel s pedagogickou, ale bez odborné způsobilosti, čímž dochází k porušení obecně platných právních předpisů. Jedna hodina týdně ve 3. ročníku studijního oboru strojírenství bude zajištěna externím pracovníkem.

Pro výuku výpočetní techniky je vyčleněna speciální učebna, která ale v době inspekce nebyla ještě vybavena potřebnou výpočetní technikou. Je dostatečně prostorná, vybavená odpovídajícím nábytkem pro 12 pracovních stanic a bude splňovat požadované psychohygienické podmínky. V jiné budově školy je zařízená učebna vybavená počítači systému Macintosh, které nevyhovují po stránce technické ani programové požadavkům výuky, a proto se již tato učebna od tohoto školního roku nevyužívá. Učitelé mají pro přípravu na výuku k dispozici odbornou literaturu, kterou vedení školy pořizuje podle jejich požadavků. K dispozici jsou dále ilustrační nástěnné obrazy a ukázky součástí počítačů.

Vlastní výuka ve sledovaných hodinách spočívala ve sdělování teoretických poznatků formou výkladu učitele se snahou o aktivizaci žáků dotazy a odkazováním na již probrané učivo. Žáci si učivo zapisovali do poznámkových sešitů. Výrazně chybělo souběžné procvičování učiva na počítačích. Na konci hodin učitel shrnul probranou látku.

Pozitivním rysem sledovaných hodin byla dobrá komunikace mezi učitelem a žáky, velmi dobrý verbální i neverbální projev učitele a kázeň v hodinách. Podklady pro klasifikaci jsou získávány zatím pouze ústním nebo písemným zkoušením teoretických znalostí žáků. Výrazně negativní roli v motivačním působení na žáky hraje špatné materiální zázemí pro výuku těchto předmětů.

Vzhledem k tomu, že v době inspekce nebylo možné prakticky provádět výuku na počítačích, což je základní předpoklad zvládnutí obsahu předmětu, je výuka hodnocena jako nevyhovující.

Odborné předměty studijního oboru strojírenství

V průběhu inspekční činnosti byla sledována výuka v jednotlivých hodinách nebo dvouhodinových celcích odborných předmětů ve všech ročnících studijního oboru strojírenství a u všech učitelů, kteří tyto předměty vyučují.

Učební plán výuky je rozepsán do jednotlivých ročníků v souladu s pokyny v platných pedagogických dokumentech a celkové hodinové dotace odborných strojírenských předmětů jsou v pořádku. Vyučuje se všeobecné zaměření oboru strojírenství, proto jsou hodiny určené pro výběrové předměty využity především k posílení předmětů povinného základu. Tematické plány jednotlivých předmětů jsou vypracovány jako podrobný časový harmonogram výuky. Při jejich tvorbě bylo přihlíženo k nutné obsahové návaznosti, především mezi průpravnými předměty mechanika a technické kreslení a navazujícími předměty stavba a provoz strojů a strojírenská technologie. K obsahové duplicitě dochází mezi předměty technické kreslení a deskriptivní geometrie ve 2. ročníku. V tematickém plánu předmětu stavba a provoz strojů nejsou vyčleněny zvlášť hodiny pro cvičení s uvedením typových úloh pro zadání.

Ve všech sledovaných předmětech byl k datu inspekce odučen odpovídající počet hodin a probírané učivo bylo v časovém i obsahovém souladu s tematickými plány.

Odborné předměty ve studijním oboru strojírenství vyučuje celkem pět učitelů, z nich tři mají odbornou i pedagogickou způsobilost, jeden má pouze způsobilost odbornou a jeden je bez odborné i pedagogické způsobilosti (externista s dlouholetými praktickými zkušenostmi z výrobního závodu, absolvent vyšší průmyslové školy a pedagogického vzdělání organizovaného pro externí učitele). Ve dvou případech tím dochází k porušení obecně platných právních předpisů.

Převážná většina výuky probíhá v kmenových učebnách, které jsou dostatečně prostorné a vybavené odpovídajícím nábytkem. Výzdoba stěn případně expozice pomůcek odpovídá zaměření oboru, zvyšuje podnětnost prostředí a působí motivačně na žáky. Předmět kontrola a měření je vyučován v laboratoři měření, která byla po zavedení tohoto oboru zřízena a postupně vybavována potřebnými měřidly a přístroji. V současné době chybí ještě zařízení na praktická měření tvrdosti, vrubové houževnatosti a alespoň některých fyzikálních veličin. V kabinetech učitelů případně ve skříňkách na chodbě školy je dostatek běžných pomůcek pro výuku jako jsou trojrozměrné modely, nástěnné obrazy, demonstrační panely, ukázky strojních součástí a nástrojů. Ve škole chybí odborná učebna pro technologická a konstrukční cvičení (rýsozna) a současná absence učebny výpočetní techniky nedovoluje výuku konstruování s podporou počítače, případně dalších aplikací.

Prakticky pro všechny odborné předměty jsou žáci vybaveni staršími, ale vyhovujícími učebnicemi a v některých případech i učebnicemi nově vydanými. Všichni mají také nové strojírenské tabulky. Učitelé mají k dispozici odbornou literaturu, mají přehled o nově vydávaných učebnicích a jejich kvalitě a v současné době se snaží zachytit změny ve vývoji státních norem v návaznosti na normy evropské.

Ve výkladových hodinách volili učitelé klasickou stavbu vyučovací hodiny s uvedením náplně a cíle v úvodu, ale pouze v některých případech následovalo ústní zkoušení jednoho či dvou žáků s ohodnocením známkou a jejím zdůvodněním. Návaznost na předcházející učivo před výkladem nové látky bylo realizováno frontálním opakováním. Snaha o závěrečné shrnutí učiva a zhodnocení hodiny se projevila ve všech hodinách, ale v některých případech na tuto část

nezbyl dostatečný čas. Odborný a dobře připravený výklad byl jen v některých případech podpořen využitím názorných pomůcek nebo didaktické techniky. Při výkladu se učitelé snažili aktivizovat žáky problémovými dotazy, odkazy na známé učivo, zkušenostmi z praxe apod. Jen zcela ojediněle byl proveden výklad učiva formou prosté přednášky bez aktivní spolupráce žáků. Učitelé si často připravují pro žáky materiály kopírováním pro zvýšení názornosti výuky, doplnění učebnic nebo jako formu zadání cvičení. Žáci si vedou poznámkové sešity, do kterých si tyto materiály vkládají. Sešity mají rozdílnou úroveň a určitým nedostatkem je to, že i ve vyšších ročnících jim jsou v některých případech poznámky diktovány. Dalším nedostatkem řady hodin byla malá práce s učebnicí, přestože je měli žáci k dispozici.

Převážně činností charakter měly hodiny strojnických měření, ve kterých žáci pracovali ve skupinách na jednotlivých zadáních. Odevzdané protokoly z měření mají jen v některých případech odpovídající grafické zpracování a nejsou vždy pečlivě opraveny a klasifikovány. Počet zadání plánovaný na celý školní rok je dosud nízký.

Nejčastěji používanými motivačními prvky ve výuce bylo poukazování na využívání probíraného učiva v praxi, poukazování na mezipředmětové vztahy a aktualizace učiva vzhledem k posledním poznatkům praxe. Podceňována je motivace pozitivním hodnocením. Podle vyjádření učitelů se provádí hodnocení výkonu žáků pravidelně a různými formami.

Pozitivním prvkem výuky je přátelská komunikace mezi učiteli a žáky a dobrý verbální i neverbální projev učitelů, nedostatkem malá snaha o rozvíjení komunikativních schopností žáků. Kázeň a pozornost žáků v hodinách byla velmi dobrá.

Celková úroveň výuky této skupiny předmětů je průměrná.

Odborné předměty učebních oborů

V průběhu inspekční činnosti byla sledována výuka v jednotlivých hodinách nebo dvouhodinových celcích ve všech ročnících učebních oborů a u většiny vyučujících, kteří odborné předměty vyučují. Jedna hodina byla hospitována za přítomnosti ředitele školy, který následně provedl pohospitační rozhovor.

Při porovnání platných učebních plánů s rozvrhem vyučování a se zápisy v třídních knihách vyplynulo, že učební plány jsou rozepsány do jednotlivých ročníků v souladu s základními pedagogickými dokumenty jednotlivých oborů. Hodinová dotace je dodržena. V době inspekce byl odučen odpovídající počet hodin a probíraná témata byla v souladu s tematickými plány.

Výuka hospitovaných předmětů byla zajišťována šesti vyučujícími. Tři z nich mají odbornou a pedagogickou způsobilost, dva mají způsobilost odbornou. Jeden je pouze vyučen a v současné době si doplňuje střední vzdělání. Ve třech případech tím dochází k porušení obecně platných právních předpisů.

Materiální podmínky pro výuku hospitovaných předmětů jsou rozdílné. Příkladem je chybějící vybavení pro výuku předmětu stolničení. Některé potřebné materiální vybavení je zapůjčováno z provozních pracovišť. Opakem je výuka předmětu praktická technologie učebního oboru kuchař, kde jsou v odborné učebně čtyři pracoviště s potřebným materiálním zabezpečením. Zlepšení podmínek je závislé na finančních prostředcích.

Vybavení žáků učebnicemi ve sledovaných předmětech bylo různé. Většina žáků používá starší učebnice, nově vydané učebnice mají žáci spíše výjimečně.

Úroveň výuky ve sledovaných hodinách byla rozdílná stejně jako metody a formy práce, které vyučující volili v závislosti na obsahu učiva. Převládala klasická skladba hodiny. Po úvodní informaci bylo zpravidla provedeno frontální, individuální nebo písemné opakování. Hodnocení žáků bylo objektivní s provedením zápisu do žákovské knížky. Následoval výklad nové látky a

někteří vyučující prováděli přehledný zápis hlavních bodů na tabuli. Ve většině hodin byla znát snaha vyučujících o aktivní zapojení všech žáků. Ne vždy se toto pojetí podařilo realizovat v průběhu celé vyučovací jednotky. Žáci dostávali prostor pro vyjádření svého názoru především formou problémových otázek. V několika hodinách bylo učivo procvičováno na konkrétních příkladech za použití názorných pomůcek. Byly využívány příklady z praxe v závislosti na dosavadních praktických zkušenostech žáků, získaných na pracovištích.

Při výuce předmětu praktická technologie učebního oboru kuchař zpracovávali žáci potraviny po zadání konkrétních skupinových úkolů. Kladem výuky byl citlivý individuální přístup k jednotlivým žákům. Vhodný byl postup vyučujícího při normování potravin žáky, kde se projevila několikaletá praktická zkušenost. Nedostatkem bylo pozdní zahájení výuky, nebyla provedena hygienická kontrola a kontrola oblečení. Někteří z žáků včetně vyučujícího použilo špatnou pracovní obuv.

V některých vyučovaných hodinách nebyl věnován čas na zopakování a shrnutí učiva v závěru výuky. Domácí úkoly byly zadávány jen v některých předmětech. Pro klasifikaci a zpětnou vazbu o výsledcích výuky mají vyučující dostatek podkladů získávaných průběžně ústním zkoušením i dalšími formami. Ve všech sledovaných hodinách převládala pracovní atmosféra, ale aktivita a zájem o výuku ze strany žáků byly v některých hodinách menší. Ani v jedné hospitované hodině nebylo použito zpětného projektoru nebo jiné audiovizuální techniky, kterou lze výuku zefektivnit.

Celková úroveň výuky odborných předmětů je průměrná.

Odborný výcvik

Vedením odborného výcviku je pověřena mistrová odborné výchovy - organizační pracovník pro obor kuchař a prodavač. Výuka odborného výcviku strojírenských oborů strojní mechanik, klempíř a zámečnický je zabezpečována dvěma středisky praktického vyučování (SPV, Mgr. Žalský s. r. o., Rokytnice nad Jizerou a Praktik, soukromé SPV, Vrchlabí).

Pro školní rok 2000/2001 má škola zajištěno 21 smluvních pracovišť pro učební obor 65-52-H/001 kuchař. Pro učební obor 66-51-H/004 prodavač smíšeného zboží je zabezpečeno 11 smluvních pracovišť. Smlouvy k zajištění výuky ve školním roce 2000/2001 a seznamy žáků byly předloženy.

Hospitace, kontrola povinné a ostatní dokumentace proběhla za přítomnosti ředitele školy v obou střediscích praktického vyučování, zajišťujících výuku strojírenských oborů. V oborech služeb byly navštíveny čtyři pracoviště, kde byla v průběhu inspekce zabezpečována výuka odborného výcviku.

Plánování a příprava výuky vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a podmínkám je zabezpečována ve školním roce 2000/2001 ve čtrnáctidenních cyklech. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám a tematickým plánům, které jsou předány na jednotlivá pracoviště. Při hospitacích na smluvních pracovištích byla zjištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. Hodinová dotace koresponduje s učebními plány učebních oborů a je v průběhu školního roku řádně zajišťována. Výukové cíle jsou stanoveny s ohledem na složení učební skupiny. Tyto cíle jsou plánovány se zásadou soustavnosti a spojení teorie s praxí.

Výuka odborného výcviku u všech oborů služeb byla instruktory zahajována seznámením s cílem vyučovacího dne a u oboru kuchař kontrolou hygieny a oblečení žáků. Formou frontálního nebo individuálního opakování, případně navození problémové situace, se instruktor seznamuje se znalostmi žáků a pochopením již dříve probírané látky. Následuje instruktáž k probíranému tématu a zadaným pracovním úkolům, která je prováděna

srozumitelně a na potřebné odborné úrovni. V případě nepochopení některých žáků nebo s těmi, kteří se dopouští v průběhu výuky chyb, je prováděna individuální instruktáž. Žákům jsou zadány individuální nebo skupinové úkoly, na kterých pracují. Uspořádání průběhu vyučovacího dne plně vyhovuje pro plnění zadaných úkolů. Při vlastní pracovní činnosti žáků provádí instruktoři průběžnou kontrolu a upozorňují žáky na chyby, kterých se dopouští.

Žáci si osvojují základní znalosti, získané v odborných předmětech teoretického vyučování. Učí se používat různé pracovní pomůcky, nářadí, stroje a zařízení.

Výchovně vzdělávací cíle jsou stanoveny tak, že spojují již získané teoretické a dosavadní praktické zkušenosti žáků. Instruktoři sledují výsledky výuky z hlediska zpracování a kvality práce. Vedou žáky k osvojování základních dovedností, vychovávají je k důslednosti při dodržování zásad bezpečnosti práce a zadaných pracovních činnostech.

Závěr učebního dne byl věnován především zhodnocení plnění cíle výuky, shrnutí a rozboru nedostatků při pracovních činnostech a případným dotazům.

Instruktoři u hospitovaných skupin sledují odbornou literaturu a současný stav teorie a praxe v dané oblasti. Organizace výuky na smluvních pracovištích umožňovala žákům pracovat individuálním tempem a zadaný časový úsek byl efektivně využíván.

Motivačním prvkem byl především vhodný přístup k žákům, samostatná činnost na smluvních pracovištích a produktivní práce pod dohledem instruktorů. Pro plnění úkolů nebo ukončení jednotlivých pracovních činností je zadáváno přibližné časové ohraničení. V průběhu výuky je plně využíváno mezipředmětových vztahů a příkladů z praxe. Hodnocení instruktorů i mistrů odborné výchovy bylo zdůvodněné a objektivní. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti. Žáci jsou vedeni k sebekontrolě, sebehodnocení a odpovědnosti. Po ukončení tematických celků jsou zadávány a vyhodnocovány kontrolní práce.

Komunikace mezi instruktory a žáky je založena na vzájemné důvěře. Respektována je osobnost žáka a při případné diskusi je akceptována různost názorů.

Pro evidenci průběhu výuky na pracovištích odborného výcviku jsou používány školou vydané deníky odborného výcviku, které jsou následně přepisovány do předepsaných tiskopisů SEVT Evidence odborného výcviku organizovaného individuálním způsobem na pracovištích. Plnění tematických celků jednotlivými žáky je v nich průběžně zaznamenáno. Hodnocení je prováděno v dostatečném počtu a kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že zápisy souhlasí s deníky odborného výcviku.

Proškolení žáků v oblasti bezpečnosti práce a požární ochrany je průběžně prováděno na všech smluvních pracovištích. V zápisech nebyly zjištěny nedostatky. Knihy úrazů jsou vedeny na jednotlivých pracovištích.

Rozpis žáků do skupin a rozvrh hodin odborného výcviku je v souladu s platnou legislativou.

Odměňování žáků za produktivní činnost je zabezpečováno pokynem ředitele č. 4/00, vydaném 3. července 2000 s platností od 1. září 2000, který je v souladu s vyhláškou MŠMT ČR č. 315/1991 Sb., o finančním a hmotném zabezpečení žáků středních odborných učilišť, speciálních středních odborných učilišť, odborných učilišť a učilišť, ve znění pozdějších předpisů.

Nedostatkem je, že pověřená mistrová odborné výchovy svým zařazením neplní přímou vyučovací povinnost v rozsahu 30 - 35 hodin za týden. Tím dochází k porušení § 3 odst. 1 a přílohy nařízení vlády č. 68/1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra povinnosti výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Celková úroveň výuky odborného výcviku v učebních oborech služeb je velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání ve sledované oblasti

Plánování a příprava výuky ve sledovaném souboru předmětů a skupin předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré. Podmínky výuky v oblasti personální, materiální i psychohygienické jsou průměrné. Organizace, formy a metody výuky stejně jako oblast motivace, hodnocení, interakce a komunikace jsou také průměrné.

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledované oblasti na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobá koncepce vývoje školy není písemně vypracována. Základní záměr vedení školy vychází z regionálních podmínek a spočívá v myšlence zachovat v regionu možnost získání vyučení v učebních oborech, o které je na trhu práce zájem a v rámci školy umožnit prostupnost mezi některými učebními obory a studijním oborem strojírenství. Tento záměr se daří plnit pouze částečně, neboť v tomto školním roce se pro malý zájem nepodařilo otevřít první ročník studijního oboru.

Hlavním písemně zpracovaným materiálem pro oblast plánování činnosti školy je Organizace školního roku 2000-2001. Tento materiál, který byl projednán a schválen pedagogickou radou, uvádí složení poradního sboru ředitele, metodických komisí, třídnictví a správcovství učeben a úkoly na úseku výchovného poradenství. Dále uvádí časový harmonogram školního roku včetně stanovení termínů pedagogických rad a organizaci vyučování především s ohledem na zajištění odborného výcviku. K dispozici je každému zaměstnanci školy. Směrem k organizaci činnosti ve školním roce je zpracován dobře, ale pro oblast plánování nezachycuje plánované cíle ani způsob, jak jich dosáhnout. Například uvažované vybudování učebny výpočetní techniky, postupné doplňování materiálního zajištění výuky jednotlivých oborů, plán údržby budov, způsob řešení problémů s pronájmy apod. nejsou zachyceny v tomto ani žádném jiném materiálu.

Krátkodobé plánování, např. formou měsíčních nebo týdenních plánů se nedělá, vedení školy dává přednost operativnímu řešení vznikajících situací formou přímého jednání. Tím je ztíženo průběžné sledování plnění úkolů v daném časovém úseku a jejich vyhodnocení.

Z ostatních plánů byly předloženy Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001, tematické plány výuky pro všechny předměty v tomto školním roce, plány práce metodických komisí pro školní rok 2000/2001 a zápisy z prvních jednání těchto komisí. V systému plánování schází stanovení obecnějších cílů pro daný školní rok vycházející ze současných podmínek a analýzy minulého období.

Při plánování výuky vychází vedení školy pro všechny vyučované obory z platných učebních dokumentů. Učební plány pro jednotlivé obory má rozpracované do ročníků s přihlédnutím k nutnému spojování některých oborů do společných tříd vzhledem k malému počtu žáků. Při výuce odborných předmětů se tyto třídy dělí na skupiny. Případné úpravy hodinových dotací jsou provedeny v souladu s pokyny uvedenými v poznámkách k učebním plánům. Rozvrh vyučování pro tento školní rok vychází z těchto plánů, hodinové dotace předmětů jsou dodrženy. Všechny obory jsou vyučovány v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol ze dne 16. srpna 2000, čj. 25 351/2000-21.

Nabídka volitelných předmětů je pouze ve studijním oboru strojírenství a omezuje se na další cizí jazyk, konverzaci a matematická cvičení. V současné době využívají žáci pouze

matematická cvičení.

Oblast plánování v řízení školy je hodnocena jako průměrná.

Organizování

Ve škole není zpracován organizační řád, který by specifikoval základní údaje o škole, její statutární orgány a pořadí zastupování, pracovní náplně vedoucích a dalších pracovníků, popisoval organizaci provozu školy apod. Absence tohoto materiálu neumožňuje účinné řízení školy jako organizace, ve které jsou stanovena obecná pravidla, se kterými jsou seznámeni všichni zaměstnanci. Ředitel školy předložil pracovní náplně některých zaměstnanců a organizační schéma školy, v některých případech však tyto materiály spolu nekorespondovaly. Jiné byly podepsány bývalým ředitelem bez jakékoliv aktualizace a opatřeny razítkem z doby, kdy škola byla pouze středním odborným učilištěm.

V materiálu Organizace školního roku 2000/2001, který částečně nahrazuje roční plán práce, jsou stanoveny termíny schůzí pedagogické rady, některé obecné zásady týkající se práce výchovného poradce, povinností dozorů a správců učeben, ředitelem školy je stanoveno složení metodicko-předmětových komisí a povinnost zpracování jejich plánů i pořizování zápisů z jednání. Vymezení povinností třídních učitelů nemá písemnou podobu.

Inspekci byl předložen Školní řád ze dne 30. září 1999 aktualizovaný dne 4. září 2000. Tento dokument rozebírá chování žáků, jejich docházku do školy, vnitřní režim školy a také jejich práva i práva zákonných zástupců. Dalším písemně zpracovaným materiálem je Vnitřní klasifikační řád vydaný 14. září 2000 pod čj. U111/2000. Oba materiály jsou vypracovány na dobré úrovni.

Organizační pokyny byly zpracovány i pro některé akce, které proběhly ve školním roce 1999/2000 (lyžařský výcvikový kurz, turistický kurz, závěrečné zkoušky).

Předložený rozvrh na školní rok 2000/2001 nebyl v souladu s § 14 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 354/1991 Sb., o středních školách, v platném znění, neboť ve třech třídách byla výuka vždy v jednom dni v týdnu delší než osm vyučovacích hodin (KUP3 - 9,5 hodiny, KU - 9,5 hodiny, KUP2 - 8,5 hodiny).

Výuka ve třídě S3 neprobíhá podle předloženého rozvrhu, neboť předmět práce s počítačem nelze vyučovat bez výpočetní techniky, která zatím není ve škole dostupná. Místo tohoto předmětu je dočasně zařazen předmět cvičení z matematiky, který však jedna polovina třídy absolvuje v daném týdnu podruhé současně s druhou skupinou. V zápisech v třídní knize S3 není situace spojení obou skupin zachycena. Ředitel školy nevydal k této vzniklé situaci žádný organizační pokyn týkající se nahrazení výuky zmiňovaného nevyučovaného předmětu v průběhu školního roku.

V rozvrhu je zařazena tělesná výchova v dvouhodinových blocích, ty jsou v případě nepříznivého počasí výrazně zkracovány přechodem žáků do poměrně vzdálené tělocvičny. Tento předmět tak není rovnoměrně rozložen do rozvrhu, je i významně krácen, a tak ztrácí svůj relaxační význam pro žáky. Vzhledem k omezené dopravní obslužnosti pro žáky z okolních obcí jsou do rozvrhu zařazeny pouze pětiminutové přestávky a vymezen poměrně malý časový prostor na oběd. Stanovená dvacetiminutová přestávka je v průběhu dopoledního vyučování dodržena.

Výchovná poradkyně nemá stanoveny a zveřejněny konzultační hodiny pro žáky, nebylo předloženo její jmenování ředitelem školy do funkce a nemá svůj samostatný kabinet.

Při kontrole povinné školní dokumentace byly zjištěny některé nedostatky administrativního charakteru. Jde např. o přelepování a přepisování údajů bez informace o tom, kdo a kdy daný

údaj změnil. V třídních knihách není uveden přesný název školy, údaje o dojíždění žáků, ojedinele o vyučujících daného předmětu, chybí vyplněný rozvrh a zasedací pořádek. V třídních výkazech a katalozích chybí údaje o celkovém prospěchu žáka za celou dobu jeho studia nebo jsou v této kolonce uvedeny jiné údaje. Třídní knihy středního odborného učiliště za školní rok 1999/2000, které byly inspekcí kontrolovány v rámci návaznosti učiva v jednotlivých ročnících, nebyly vedeny na předepsaném vzoru SEVT (chyběly zde stránky pro záznamy o hospitacích a o vyučovaných předmětech a vyučujících), což je v rozporu s § 38a odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, v platném znění.

Zápisy z pedagogických rad jako součást povinné dokumentace jsou vedeny na volných listech papíru s různou úrovní grafického zpracování a vypovídací hodnoty, jejich přílohou není prezenční listina, ojedinele byl zápis i bez uvedení data konání pedagogické rady a podpisu toho, kdo zápis provedl. Byly zkontrolovány zápisy z porad vedení ve školním roce 2000/2001 ze dne 7., 18., a 29. září 2000, na kterých se řešily aktuální problémy týkající se zahájení školního roku. Zápisy obsahují i závěry zahrnující úkoly pro jednotlivé členy vedení. Porady s učiteli konané dle informací ředitele školy jedenkrát měsíčně vede zástupce ředitele a nejsou z nich pořizovány zápisy. Kniha úrazů byla předložena a shledána bez závad.

Evidence žáků je průběžně vedena v elektronické podobě s možností aktuálního tisku a je chráněna proti zneužití. Totéž platí i o osobní dokumentaci všech zaměstnanců školy, která je uložena v kanceláři školy.

Vnitřní informační systém je založen na přenosu informací z porad vedení na porady učitelů prostřednictvím zástupce ředitele a směrem k žákům prostřednictvím třídních učitelů. Vzhledem k velikosti školy je využíván i osobní kontakt vedení s jednotlivými pracovníky. Ve sborovně je nástěnka pro učitele s aktuálními informacemi včetně změn v rozvrhu, nástěnka na chodbě plní podobnou funkci pro žáky. Využívá se i tzv. oběžníkový sešit pro operativní přenos informací do tříd. Žákovská samospráva není ve škole ustavena.

Prvkem vnějšího informačního systému jsou třídní schůzky, které se konají dvakrát ročně (zápisy o jejich průběhu v jednotlivých třídách obsahující náměty a připomínky rodičů se nepořizují). Žákovské knížky jsou žáky vyplněny nedbale, nejsou opatřeny razítkem školy a často ani jejím názvem. Jedenkrát ročně se ve škole organizuje den otevřených dveří, škola vydává informační letáky a její zástupci podávají informace o škole na třídních schůzkách v základních školách. Několikrát se škola v posledních letech prezentovala na veřejnosti články v místním a regionálním tisku. Informační tabule před školou byla v době inspekce prázdná. Informace o škole jsou i v Katalogu vzdělávací nabídky škol trutnovského okresu. Ředitel školy je členem školské komise při Městské radě Vrchlabí.

Oblast organizování je hodnocena jako pouze vyhovující.

Vedení a motivování pracovníků

Základním nástrojem systému vedení a motivování pracovníků je operativní řízení. Ředitel školy společně se zástupcem pro vzdělávání, který zodpovídá za teoretickou výuku a odborný výcvik, a se zástupcem pro ekonomickou oblast řeší v rámci porad vedení aktuální ekonomické záležitosti, kontroluje plnění úkolů z předchozí rady a ukládá nová pracovní zadání. Delegation kompetencí včetně rozsahu odpovědnosti pracovníků není však jednoznačně písemně vymezena, organizační řád školy nebyl vypracován. K vedení ostatních pracovníků školy jsou využívány porady s učiteli, jež se konají zpravidla jednou měsíčně a jednání pedagogických rad. Aktuální informace a závěry z porad konaných se zástupcem ředitele pro vzdělávání a učitelů jsou následně vyvěšovány na nástěnce ve sborovně, dílčí úkoly jsou určovány jmenovitě.

Týdenní ani měsíční plány vedením školy vyhotovovány nejsou, základním dokumentem pro všechny pracovníky je obecný materiál Organizace školního roku 2000/2001. Ředitel školy užívá k řízení svých pracovníků demokratický styl s důrazem na důvěru a osobní kontakt, dle jeho slov dochází k postupnému zlepšování pracovní atmosféry.

Připomínky a návrhy předsedů metodických sdružení i jednotlivých učitelů, týkající se vzdělávacího procesu, materiálně technických podmínek výuky, učebních pomůcek apod. jsou vedením školy akceptovány.

Pomoc začínajícím učitelům je zajištěna vzájemnými konzultacemi se zkušenějšími kolegy, pokud potřebují poradit učitelé bez odborné či pedagogické způsobilosti, mohou požádat o metodickou i odbornou pomoc kohokoliv ze svých spolupracovníků včetně vedoucích pracovníků.

Dalším motivačním hlediskem je zvyšování odbornosti pedagogů. Vedení školy usiluje v rámci možností o dosažení plné kvalifikovanosti výuky. Škola umožňuje pracovníkům účast na dalším vzdělávání na akcích a seminářích, v loňském školním roce se někteří učitelé zúčastnili, např. školení drogových preventistů, školení BOZP, instruktorů lyžování.

Snahou vedení školy je veškeré aktivity pedagogů v oblasti školních i mimoškolních činností průběžně sledovat. Kritéria hodnocení pedagogů a ostatních pracovníků školy jsou obecně stanovena a vyvěšena ve sborovně.

Zdrojem sebehodnocení školy je Závěrečná zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 a Rozbory hospodaření za rok 1999. Závěrečná zpráva o činnosti školy je strukturovaná v souladu s § 17e odst. 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění. Byla projednána na poradě pracovníků školy dne 14. září 2000.

Z aktivit školy převažuje pomoc při organizaci rautů, návštěvy výstav, divadelních představení a zajímavou akcí byl sportovní kurz 2. ročníku SOŠ uskutečněný v loňském školním roce.

Oblast vedení a motivování pracovníků má průměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrolní systém vůči celé organizační struktuře je zpracován ve dvou dokumentech. Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001 uvádí hlavní úkoly, rozpracované do jednotlivých měsíců. Stanovuje rozsah i četnost plánovaných kontrol ve všech oblastech činnosti školy. Druhá část dokumentu je plánem kontrolní a hospitační činnosti ředitele školy u všech zaměstnanců. Je také zpracován do jednotlivých měsíců.

Za minulý školní rok byl předložen pouze jeden hospitační záznam tzv. pozorovací tabulky ze dne 14. dubna 2000. V zápise není provedeno celkové zhodnocení a chybí podpis hospitovaného i hospitujícího.

Pedagogickou dokumentaci kontroluje zástupce ředitele školy. Kontrola provozu hospodaření je prováděna ředitelem školy namátkově. Za ekonomickou oblast zodpovídá zástupce ředitele pro ekonomiku, který průběžně sleduje čerpání rozpočtu školy.

Není však doloženo zda jsou výsledky kontrolní a hospitační činnosti projednávány s pedagogickými pracovníky, zabezpečujícími teoretickou výuku. Dle vyjádření vedení školy je kontrolní činnost prováděna téměř denně v rámci osobních a skupinových rozhovorů s pracovníky přímo na pracovišti. V případě zjištěných nedostatků jsou přijímána okamžitá opatření, které však nelze doložit.

Kontrolní a hospitační činnost na úseku odborného výcviku je prováděna průběžně v oborech kuchař a prodavač na smluvních pracovištích. Předložené zápisy obsahují průběh, celkové

hodnocení a projednání výsledků na příslušném pracovišti.

Pro kontrolu výuky odborného výcviku učebních oborů strojní mechanik, klempíř a zámečnick není stanoven žádný pedagogický pracovník. Výuka uvedených oborů je zabezpečována dvěma středisky praktického vyučování ve Vrchlabí a Rokytnici nad Jizerou.

V průběhu inspekce nebylo zjištěno využívání evaluačních nástrojů pro sledování kvality práce pedagogů a hodnocení úrovně výsledků učení žáků.

Kontrolní systém byl předložen pro teoretické vyučování a další oblasti činnosti školy pouze pro školní rok 2000/2001. Doklady z kontrolní a hospitační činnosti v teoretické výuce byly za minulý školní rok předloženy pouze v jednom dokumentu. Kontrolní činnost v odborném výcviku učebních oborů strojírenských nebyla dokladována, v oborech služeb je prováděna pověřenou pedagogickou pracovníci velmi dobře.

Celková úroveň kontrolního systému školy je inspekcí hodnocena jako pouze vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy má pouze vyhovující úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Ke dni kontroly nebyl předložen plán činnosti na školní rok 2000/2001, kterým by se řídila činnost výchovné poradkyně a protidrogové koordinátorky. V činnosti výchovné poradkyně nebylo doloženo plnění některých úkolů. Jedná se například o věnování zvýšené pozornosti žákům ze znevýhodněného sociálního prostředí a žákům talentovaným, o systematickou informační činnost významnou pro volbu dalšího studia nebo jiné formy přípravy na povolání žáků, o koordinaci informační činnosti třídních učitelů, o zpracovávání osobní charakteristiky žáků, o poskytování individuálních porad žákům a jejich zákonným zástupcům při řešení výchovných a výukových problémů, o navrhování žáků k odbornému vyšetření a spolupráci s ostatními institucemi, např. úřadem práce.

Konzultační hodiny nejsou vyvěšeny, dle tvrzení výchovné poradkyně žáci i zákonní zástupci ji mohou kdykoliv kontaktovat za účelem konzultace, avšak nevyužívají dostatečně této možnosti. Výchovná poradkyně má u sebe k dispozici letáčky, informační materiál o dalším studiu pro žáky. Koordinátorka protidrogové prevence instalovala na školní nástěnku materiál s protidrogovou tematikou.

Z hlediska péče o žáky s výchovnými a vývojovými poruchami učení byl předložen jeden doklad o vyšetření žáka z pedagogicko-psychologické poradny. Po konzultaci s tímto odborným pracovištěm je žák zařazen do třídy bez nutnosti zpracování individuálního vzdělávacího plánu. Žádné další případy žáků s vývojovými poruchami učení nebyly doloženy lékařskými zprávami. Na úrovni ročníků jsou vedeny jmenné seznamy žáků všech tříd. V každé třídě jsou mimo tento seznam vedeni dva, nebo tři žáci, kteří mají problémy s kázní, nebo prospěchem, nebo zdravotní problémy, avšak bez dalších záznamů o řešení této situace.

Výchovná poradkyně byla jmenována do funkce od 1. září 1999 a dosud nezahájila kvalifikační studium.

Rozsah a kvalita výchovného poradenství jsou hodnoceny jako pouze vyhovující.

- Před zahájením inspekce byly rozdány dotazníky pro rodiče žáků. Bylo rozdáno celkem 70 kusů dotazníků, tj. přibližně pro 30% žáků školy, jejich návratnost byla 83%. Spokojenost rodičů se projevila s kvalitou hodnocení výsledků žáků, hodnocení úrovně vzdělávání a z hlediska sociálních vztahů ve skupině spolužáků. Naopak nespokojenost byla vyjadřována s šíří nabídky vzdělávacího programu, v hodnocení dalších aktivit školy a s úrovní materiálně-technických podmínek školy, kde se výrazně projevila i formou volných sdělení nespokojenost s vybavením školy výpočetní technikou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení školy s názvem Střední odborná škola a střední odborné učiliště, Vrchlabí, Krkonošská 265 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 16. srpna 2000, čj. 25 351/2000-21 s účinností od 1. září 2000
- Učební dokumenty 23-41-M/001 (23-81-6) strojírenství vydané MŠMT ČR dne 29. prosince 1997, čj. 37 747/97-23 s platností od 1. září 1998 počínaje prvním ročníkem
- Učební dokumenty 23-51-H/001 (24-22-2/00) zámečnick, zámečnice vydané MH ČR dne 22. července 1994, čj. 173693/94-74/1125 s platností od 1. září 1994 počínaje prvním ročníkem
- Učební dokumenty 23-55-H/002 (24-35-2/01) klempíř-strojírenská výroba vydané MŠ ČSR dne 14. listopadu 1988, čj. 23255/88-212 s platností od 1. září 1989 počínaje prvním ročníkem a MŠMT ČR dne 17. dubna 1990, čj. 15271/90-21 a dne 31. května 1991, čj. 17981/91-21 s platností od 1. září 1991 počínaje prvním ročníkem
- Učební dokumenty 23-55-H/002 (24-35-2/01) klempíř-strojírenská výroba vydané MŠMT ČR dne 24. června 1999, čj. 24160/99-23 s platností od 1. září 1999 počínaje prvním ročníkem
- Učební dokumenty 23-51-H/003 (24-64-2/01) strojní mechanik zaměřený pro 01stroje a zařízení vydané MŠ ČSR dne 22. srpna 1988, čj. 16503/88-220 s platností od 1. září 1989 počínaje prvním ročníkem a MŠMT ČR dne 17. dubna 1990, čj. 15271/90-21 a dne 31. května 1991, čj. 17981/91-21 s platností od 1. září 1991 počínaje prvním ročníkem
- Učební dokumenty 66-51-H/002 (64-60-2/00) prodavač vydané MH ČR dne 14. července 1994, čj. 170013/94-74 s platností od 1. září 1994 počínaje prvním ročníkem
- Učební dokumenty 65-52-H/001 (64-45-2/00) kuchař vydané MŠMT ČR dne 26. června 1995, čj. 807622/95-74 s platností od 1. září 1995 počínaje prvním ročníkem
- školou rozpracované učební plány pro uvedené studijní a učební obory schválené ředitelem školy
- platné učební osnovy všech vyučovaných předmětů, tematické plány učitelů pro školní rok 2000/2001
- rozvrh hodin ve školním roce 2000/2001, třídní knihy pro školní rok 1999/2000 a 2000/2001, třídní výkazy a katalogy a katalogové listy vybraných tříd, deníky odborného výcviku a evidence odborného výcviku organizovaného individuálním způsobem na pracovištích, knihy úrazů
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná školou, vyplněný dotazník pro ředitele před inspekcí, vyplněné dotazníky pro rodiče

- písemné kontrolní práce žáků z českého jazyka, cizích jazyků a matematiky, maturitní práce za školní rok 1998/1999, vypracovaná konstrukční zadání, zprávy a protokoly ze cvičení a měření v odborných předmětech, sešity žáků, používané učebnice, žákovské knížky
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy
- Školní řád ze dne 31. září 1999 aktualizovaný 4. září 2000
- Vnitřní klasifikační řád vydaný 14. září 2000 pod čj. U111/2000
- Organizace školního roku 2000-2001 ze dne 14. září 2000
- plány práce metodických komisí pro školní rok 2000/2001
- pracovní náplně zaměstnanců, organizační schéma školy
- Náplň práce MOV - organizační pracovník pro obor kuchař a prodavač (nedatováno)
- zápisy z pedagogických rad od školního roku 1999/2000
- Závěrečná zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 ze dne 11. září 2000, Rozbory hospodaření za rok 1999 ze dne 27. dubna 2000
- Kritéria pro stanovení osobního ohodnocení pracovníků SOŠ a SOU platná pro školní rok 2000/2001, vydaná v září 2000
- Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001 SOŠ a SOU Krkonošská 265, Vrchlabí, vydaný v září 2000
- Plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001 - Hospitace a kontroly SOŠ a SOU Krkonošská 265, Vrchlabí, vydaný v září 2000
- Schválení instruktorů odborného výcviku oborů 65-52-H/001 kuchař a 66-51-H/004 prodavač, vydané 4. září 2000, čj. U 112/2000
- Přefazovací plán odborného výcviku vyučovaných oborů pro školní rok 2000/2001, zpracovaný 4. září 2000
- Rozdělení žáků učebního oboru kuchař na pracoviště pro školní rok 2000/2001, zpracovaný dne 1. září 2000
- Pokyn ředitele č. 4/00 k odměňování žáků na praktické výuce, vydaný 3. července 2000 s platností od 1. září 2000
- seznamy žáků jednotlivých ročníků a tříd pro školní rok 2000/2001 uložené u výchovné poradkyně.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- žáci mají pro výuku téměř všech předmětů buď nové nebo starší, ale odpovídající učebnice,
- učitelé mají přehled o nově vydaných učebnicích a mají je k dispozici,
- jsou používány moderní metody výuky anglického jazyka,
- k dispozici je vhodně zařízená učebna cizích jazyků,
- dobrá úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy ve většině sledovaných hodin,
- velmi dobrá úroveň výuky odborného výcviku v oborech služeb.

Negativa:

- nízká úroveň ústního i písemného projevu žáků, malá péče věnovaná rozvoji komunikativních schopností žáků,
- formálně zpracované tematické plány v matematice,
- částečné přetěžování žáků v matematice v některých třídách učebních oborů rozšiřováním tematických celků nad rámec platných učebních osnov,
- zařazování hodin matematiky do odpoledního vyučování,
- ve škole není k dispozici učebna výpočetní techniky,
- absence písemně zpracované dlouhodobé koncepce rozvoje školy s navazujícím systémem plánovací činnosti,
- nesprávně sestavený rozvrh školy pro školní rok 2000/2001,
- chybějící organizační řád školy,
- pětiminutové přestávky v průběhu dne nedovolují dostatečnou relaxaci učitelům ani žákům,
- nižší úroveň vedení povinné dokumentace školy,
- není prováděna kontrola odborného výcviku strojírenských učebních oborů,
- chybějící dokumentace kontrolní a hospitační činnosti ředitele školy a jeho zástupce,
- málo funkční systém výchovného poradenství.

Doporučení:

- v hodinách českého jazyka a literatury věnovat zvýšenou pozornost jazykovému výcviku, písemnému a ústnímu projevu žáků,
- komunikativní schopnosti žáků rozvíjet ve všech předmětech,
- rozšířit materiální základnu výuky cizích jazyků o audiovizuální materiál, více využívat stávající techniku jazykové učebny,
- věnovat zvýšenou pozornost zpracování tematických plánů z matematiky - podrobněji je rozpracovat z hlediska obsahu a časové struktury v souvislosti s průběhem školního roku, nezařazovat do nich obtížnější tematické celky nad rámec učebních osnov, naopak zařadit specifické učivo,
- ve třídách učebních oborů se zaměřit při výuce matematiky více na upevňování a procvičování základního učiva, neprobírat učivo nad rámec učebních osnov i v případě zvýšené hodinové týdenní dotace, popř. využít povolených úprav učebních osnov pro promyšlenou redukci některých tematických celků,
- výuku matematiky nezařazovat pokud možno do odpoledního vyučování,
- urychleně zprovoznit učebnu výpočetní techniky,
- písemně zpracovat organizační pokyn k situaci, kdy výuka neprobíhá v důsledku momentální nedostupnosti výpočetní techniky ve škole podle platného rozvrhu na školní rok 2000/2001,
- odstranit obsahovou duplicitu ve výuce mezi předměty technické kreslení a deskriptivní geometrie, v technickém kreslení se zaměřit na výuku konstruování s podporou výpočetní techniky,

- v tematických plánech předmětu stavba a provoz strojů vyčlenit odděleně hodiny výuky cvičení s uvedením typových úloh a plánovaných časových dotací,
- důsledně opravovat a klasifikovat odevzdávané protokoly v předmětu kontrola a měření,
- v závislosti na finančních možnostech postupně doplnit chybějící vybavení do laboratoře měření, vybudovat odbornou učebnu pro výuku technologických a konstrukčních cvičení,
- doplnit materiální vybavení pro výuku předmětu stolničení,
- písemně vypracovat výhled rozvoje školy v delším časovém horizontu, věnovat pozornost konkretizaci cílů v jednotlivých dílčích oblastech,
- zlepšit systém plánování při řízení školy v ročním i krátkodobém časovém úseku,
- vypracovat organizační řád školy včetně aktuálního organizačního schéma,
- věnovat větší pozornost vedení a kontrole třídních knih, katalogů, katalogových listů a třídních výkazů,
- zvýšit celkovou úroveň zápisů ze schůzí pedagogických rad, které jsou povinnou dokumentací školy, doplňovat je i prezenční listinou přítomných,
- stanovit a zveřejnit konzultační hodiny výchovného poradce pro žáky,
- provádět pravidelnou kontrolu výuky odborného výcviku strojírenských učebních oborů,
- zabezpečit konání kontrolní a hospitační činnosti na všech stupních řízení a vedení příslušné dokumentace,
- zlepšit činnost výchovného poradce.

S přihlédnutím ke všem skutečnostem zjištěným inspekcí v jednotlivých oblastech činnosti školy lze celkově hodnotit práci školy jako průměrnou. S výjimkou výuky předmětů výpočetní techniky se lépe jeví celková úroveň v oblasti výchovně vzdělávacího procesu než v oblasti řízení školy.

Při inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Miloslav Jirsa	Miloslav Jirsa v. r.
Členové týmu	Mgr. Dana Janulíková	Dana Janulíková v. r.
	Mgr. Jaroslav Kadlec	Jaroslav Kadlec v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Jana Kocábová v. r.
	PaedDr. Markéta Stuchlíková	Markéta Stuchlíková v. r.

V Hradci Králové dne 30. října 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 10. listopadu 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Václav Volejník	Volejník v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně

Neplní, není v souladu	<i>Nedodržíje, nečerpá účelně, efektivně</i>
------------------------	--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-12-06	091 930/00-3013
Zřizovatel	2000-12-06	091 931/00-3013

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Nebyly podány.